

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Předmanželská smlouva - projev nedůvěry, či sázka na jistotu?

Předmanželská smlouva[1] je mnohými obvykle vnímána coby projev nedůvěry vůči druhému snoubenci. Mnohé páry o ní tak ani nepřemýšlí, přestože by třeba právě v jejich situaci byla více než vhodná. V současné době se však daří tuto „nálepku“ postupně odstraňovat. Snoubenci předmanželské smlouvy uzavírají zejména v situacích, kdy jeden z nich podniká a obává se budoucích rizik spojených s podnikáním, jeden z páru má nedořešenou finanční minulost či děti z předchozího vztahu, nebo když si jednoduše chtějí upravit pravidla hospodaření se společným majetkem za trvání manželství, případně po dobu po rozvodu. Jaký může být obsah předmanželské smlouvy a vyplatí se ji uzavřít právě vám?

Kdo může uzavřít předmanželskou smlouvu

Předmanželskou smlouvu mohou uzavřít všechny osoby starší 18 let mající plnou svéprávnost, nebo osoby starší 16 let, kterým byla svéprávnost soudem na návrh přiznána či kterým soud uzavření manželství povolil.

Kdy lze předmanželskou smlouvu uzavřít

Předmanželskou smlouvu lze sjednat jak před uzavřením manželství, tak i za doby jeho trvání. Uzavřou-li smlouvu snoubenci před uzavřením manželství, nabude smlouva účinnosti až k okamžiku uzavření manželství, neboť teprve uzavřením manželství vzniká společné jmění manželů (dále jen „SJM“). Méně častou nicméně rovněž možnou variantou je uzavření smlouvy manželi již za doby trvání manželství. V takovém případě nabývá smlouva účinnosti prakticky okamžitě, neboť se zpravidla týká již existujícího společného jmění manželů.

Co může být obsahem předmanželské smlouvy?

Předmanželská smlouva obsahuje pravidla odchylná od zákona ohledně společného majetku obou manželů.

Český občanský zákoník normuje demonstrativní výčet toho, co lze v takovéto smlouvě ujednat.[2] Obecně se smlouva může týkat jakékoli věci či obsahovat jakékoli ujednání, není-li to zakázáno zákonem. Snoubenci si však nejčastěji sjednávají odchylný režim nakládání se společným majetkem, neboť jim zákonná varianta, tedy že veškerá aktiva a pasiva nabytá za trvání manželství jsou společná, nevyhovuje.

V rámci smluveného režimu lze zvolit z následujících tří režimů:

- režim oddělených jmění,
- režim vyhražující vznik společného jmění ke dni zániku manželství a
- režim rozšíření či zúžení rozsahu společného jmění v zákonném režimu.

Upravují-li si snoubenci či manželé mezi sebou své majetkové poměry, musí vždy zvolit jeden z těchto režimů nebo jejich kombinaci.[3]

Režim oddělených jmění

Sjednají-li si snoubenci režim oddělených jmění, SJM vůbec nevzniká a každý z manželů hospodaří se svým majetkem samostatně. Laicky řečeno se majetkové poměry snoubenců budou řídit pravidly jako před uzavřením manželství. Každý z manželů je tedy oprávněn nakládat se svým výlučným majetkem dle svého uvážení bez souhlasu druhého manžela.[4] Po zániku manželství nedochází k žádnému vypořádání.

Sjednání tohoto režimu je vhodné například v případech, kdy oba manželé samostatně podnikají, či podniká jeden z nich, a to s ohledem na rizika, která s sebou podnikání nese.[5]

Režim vyhrazující vznik SJM ke dni zániku manželství

Tento režim je do jisté míry shodný s režimem přechozím. SJM totiž ani v tomto režimu uzavřením manželství nevzniká a po celou dobu jeho trvání neexistuje. SJM však „domněle“ vznikne zánikem manželství a je nutné ho následně vypořádat. V praxi to funguje tak, že za trvání manželství každý z manželů nabývá majetek do svého výlučného vlastnictví a hospodaří s ním dle vlastního uvážení, avšak po zániku manželství se všechny majetek obou manželů musí vypořádat. Přestože tento režim nepatří v České republice mezi nejvyužívanější, ve Spolkové republice Německo je tento režim zákonným režimem.[6]

Režim rozšíření nebo zúžení rozsahu SJM v zákonném režimu

V tomto režimu se manželé neodchylují od zákonné úpravy režimu SJM (tedy SJM jim vznikne), nicméně si upraví rozsah, ve kterém se tento režim uplatní. Rozsahem je zde míněn druh majetku – manželé či snoubenci si mohou ujednat, že do SJM nezařadí např. pasiva (dluhy), nově nabytá aktiva, nebo pouze nemovitosti. Vyloučit ze SJM lze však i konkrétní statky. Jako rozšíření si mohou sjednat, že do společného jmění manželů zahrnou majetek, který jeden z manželů vlastnil před uzavřením manželství.

Správa ve smluveném režimu SJM

Podle českého občanského zákoníku platí, že manželé spravují svůj majetek společně, přičemž práva a povinnosti vyplývající ze SJM náleží oběma společně a nerozdílně.[7] Snoubenci si mohou však toto pravidlo upravit v předmanželské smlouvě rozdílně a stanovit si svá vlastní pravidla správy. Musí být stanoveno, který z manželů a jakým způsobem bude jmění či jeho část spravovat.[8] Ten poté jedná zpravidla samostatně. Souhlas druhého manžela je potřeba při nakládání se SJM jako celkem a při nakládání s obydlím za specifických předpokladů, jestliže manžel spravuje veškeré SJM.[9]

Uspořádání majetkových poměrů pro případ zániku manželství

Snoubenci či manželé mají rovněž možnost si smluvně upravit vzájemné majetkové poměry pro případ zániku manželství. Zaniklo-li by manželství smrtí, bude se na tuto smlouvu hledět jako na smlouvu dědickou, pokud bude splňovat její náležitosti stanovené v ust. § 1582 OZ a následujících. Účelem této smlouvy je zajištění jistoty, že budou po zániku manželství manželské majetkové poměry vypořádány tak, jak si manželé/snoubenci sami dohodli.

Co nelze v předmanželské smlouvě ujednat

Vedle ustanovení, která by byla v rozporu se zákonem, existují ještě další smluvní limity. Tato omezení vyplývají z potřeby ochránit druhého manžela nebo třetí osoby. Především si nelze ujednat žádné pravidlo, které by vyloučilo ustanovení o **obvyklém vybavení rodinné domácnosti, vyloučilo schopnosti manžela zabezpečovat rodinu, nebo by se mohlo svým obsahem nebo**

účelem dotknout práv třetích osob.[\[10\]](#)

Náležitosti smlouvy

Předmanželská smlouva musí být sepsána vždy ve formě veřejné listiny, nejčastěji notářským zápisem.[\[11\]](#) Notářský zápis je nutné sepsat také při její změně. Nebude-li dodržena tato zvláštní forma, bude předmanželská smlouva považována za absolutně neplatnou.[\[12\]](#)

Předmanželská smlouva a exekuce

Podle § 731 OZ platí, že věřitelé jednoho z manželů se tak mohou uspokojit při výkonu rozhodnutí z prostředků spadajících do SJM, pokud dluh manžel vznikl za trvání společného jmění manželů. Co když ale máte uzavřenou předmanželskou smlouvu?

Exekuce - s předmanželskou smlouvou

V rámci exekuce lze postihnout pouze ten majetek, který spadá do SJM. Povinností exekutora před vydáním exekučního příkazu je mimo jiné prověřit ze Seznamu listin, zda je majetkový režim manželů jakkoliv upraven.[\[13\]](#) Je-li režim upraven, ať již smluvně či rozhodnutím soudu, musí exekutor z daného režimu vycházet, pokud pohledávka vznikla po zápisu modifikace do Seznamu listin. Pokud pohledávka vznikla před zápisem modifikace do Seznamu listin, pak oprávněný musí s takovým postupem souhlasit.

Na výlučné dluhy povinného manžela, které pochází ze závazku vzniklého před zápisem úpravy do Seznamu listin, se tedy smlouva neaplikuje.[\[14\]](#) Nelze-li zjistit, kdy pohledávka vznikla, pak se vychází z fikce, že vznikla před zápisem do Seznamu listin.[\[15\]](#)

Jestliže však žádný zápis týkající se předmanželské smlouvy v Seznamu listin evidován není, např. proto, že snoubenci uzavřeli předmanželskou smlouvu, ale nenechali ji zapsat do Seznamu listin, pak lze postihnout i majetek smluvně vyloučený ze SJM, pokud by v zákonném režimu do SJM spadl.

V případě vymáhání dluhu, který patří do SJM či dluhu povinného, lze postihnout také peněžní prostředky z bankovního účtu nedlužného manžela.[\[16\]](#) Jestliže manžel prokáže, že prostředky na účtu by ani jinak do SJM nepatřily, může podat návrh na (částečné) zastavení exekuce.

Exekuce - bez předmanželské smlouvy

I v případě, kdy se majetkový poměr mezi manželi řídí zákonnou úpravou, má nedlužný manžel prostředky, jak se proti exekuci povinného manžela bránit. Nedlužný manžel musí vyjádřit věřiteli svůj výslovný nesouhlas s danou pohledávkou, a to bez zbytečného odkladu poté, co se o dluhu svého manžela dozví.

V případě, že nedlužný manžel vyjádří svůj nesouhlas, dochází tzv. hypotetickému vypořádání SJM, kdy je v exekuci možné postihnout majetek pouze do výše hypotetického podílu dlužného manžela na SJM. Jedná se o právní konstrukt, který počítá s podílem manžela, bylo-li by SJM zrušeno a vypořádáno.

Nedlužný manžel může dále podat návrh na úplné či částečné zastavení exekuce, neboť exekutor zabavil jeho výlučný majetek. K tomuto se nedávno vyjádřil svým nálezem Ústavní soud ČR[\[17\]](#), který se zabýval nedostatečnou ochranou poskytnutou stěžovatelce ze strany soudů a exekutora při vymáhání výlučných dluhů manžela stěžovatelky. Ústavní soud se stěžovatelky zastal a potvrdil její názor, že nelze vést exekuci postižením majetku manžela, jestliže byl smluvně vyloučen vznik SJM a k převzetí dluhů manžela nedošlo. Nálezem rovněž vyjádřil, že není v žádném případě účelem

manželství placení dluhů povinného manžela vzniklých před uzavřením manželství a že nelze vycházet čistě z jazykového výkladu zákona, jak činily příslušné soudy. Prostor musí být dán i teleologickému výkladu, kterým ÚS jednoznačně z jednání stěžovatelky dovodil vůli nebýt uzavřením manželství vázána tehdejšími dluhy nastávajícího manžela. Jestliže by totiž neexistovala žádná zákonná ochrana manžela dlužníka, docházelo by k absurdním situacím, kdy jediným východiskem by byl rozvod, u kterého by však ani nebyl splněn požadavek rozvratu manželství. Soud by manželství tedy ani nerozvedl a manžel dlužníka by neměl jedinou možnost, jak se dluhům ubránit, přestože jsou na něm vymáhány pouze z titulu uzavřeného manželství.

Evidence předmanželských smluv

Snoubenci nebo manželé se mohou rozhodnout, zda svoji smlouvu zaevidují do evidence smluv o manželském majetkovém režimu[18]. Vedení evidence je svěřeno Notářské komoře ČR, přičemž existují dva typy evidence smluv o manželském majetkovém režimu. Rozlišují se na základě toho, zda jsou přístupné veřejnosti. Veřejnosti přístupnou evidencí je Seznam listin o manželském majetkovém režimu, naopak evidencí veřejnosti nepřístupnou je Evidence listin o manželském majetkovém režimu. Pro snoubence je důležitý zejména Seznam listin o manželském majetkovém režimu, o které jsme již pojednávali výše.

Novelizace úpravy předmanželských smluv

V současné době prochází legislativním procesem novela zákona č. [40/2009](#) Sb., trestního zákoníku (dále jen „TZ“), která zasáhne i do úpravy SJM. Za současné právní úpravy platí, že majetkem ze SJM lze uspokojit pouze trest propadnutí majetku[19] nebo při uložení ochranného opatření zabrání části majetku.[20] Novela však navrhuje, aby bylo možné uspokojit ze SJM také trest propadnutí věci a propadnutí náhradní hodnoty či uložení ochranných opatření zabrání věci a zabrání náhradní hodnoty.

Další změnu přinese již schválená novela OZ[21], účinná od 01.01.2025, zavádějící institut partnerství, které má být srovnatelné s institutem manželství. Partnerům tak uzavřením partnerství rovněž bude vznikat společné jmění, neujednají-li si jinak. To však neplatí pro registrovaná partnerství, která i nadále budou vycházet z institutu oddělených jmění.

Závěr

Ze statistických údajů Notářské komory ČR vyplývá, že v roce 2023 předmanželskou smlouvu uzavřel přibližně každý pátý pár.[22] Je vidno, že popularita institutu předmanželských smlouvy stoupá i v rámci široké veřejnosti. Snoubenci si uvědomují, že nejde o to nenechat druhému nic, ale jedná se naopak o velice prozíravou cestu, jak si upravit své majetkové poměry předem, najít společnou shodu a vyhnout se tak nepříjemnostem ohledně majetkových záležitostí, které nezdědka přichází se zánikem manželství. Předmanželská smlouva není ničím negativním ani vyhrazeným pouze pro bohaté. Vždy je třeba pečlivě zvážit veškeré následky, které s sebou smlouva nese a vybrat si postup, který vám bude nejvíce vyhovovat.

JUDr. Kateřina Valdecká,
advokátka

Julie Králová,
právní asistentka

[1] Tento termín je používán převážně v rámci široké veřejnosti a jedná se o smlouvu o manželském majetkovém režimu.

[2] § 718 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanského zákoníku (dále jen „OZ“).

[3] HRUŠÁKOVÁ, M., KRÁLÍČKOVÁ, Z., WESTPHALOVÁ, L. a kol. Občanský zákoník II. Rodinné právo (§ 655-975). Komentář. 1. Vydání. Praha: C.H. Beck, 2014, s. 225.

[4] § 729 OZ.

[5] V případě, že manželé společně podnikají či jeden z manželů podniká s pomocí druhého, tak jim SJM sice nevznikne, ale jsou si povinni své příjmy dle vzájemné písemné dohody jinak se příjmy rozdělí rovným dílem (srov. § 730 OZ).

[6] § 1363 Bürgerliches Gezetzbuch

[7] § 713 OZ.

[8] § 722 odst. 2 OZ.

[9] § 723 OZ.

[10] § 719 OZ.

[11] § 716 odst. 2 OZ.

[12] § 588 OZ.

[13] § 42 odst. 1 zákona č. [120/2001](#) Sb., exekuční řád (dále jen „exekuční řád“).

[14] Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 08.03.2022, sp. zn. 20 Cdo 448/2022.

[15] § 42 odst. 2 exekučního řádu.

[16] § 42 odst. 4 exekučního řádu.

[17] Nález Ústavního soudu, I. ÚS 1587/17 ze dne 24. 4. 2019.

[18] § 721 OZ, podrobnější úprava je obsažena zejména v zákoně č. [358/1992](#) Sb., o notářích a jejich činnosti.

[19] § 66 TZ

[20] § 102a TZ.

[21] Zákon č. [123/2024](#) Sb.

[22] K dispozici >>> [zde](#).

Další články:

- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)
- [Právní povaha sítě elektronických komunikací - režim náhrady škody](#)
- [Náhrada ušlého nájemného při předčasném ukončení nájemní smlouvy na nebytové prostory](#)